

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.12.22
KOM(2010) 779 galutinis

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl
intelektinės nuosavybės teisių gynimo taikymas**

SEK(2010) 1589 galutinis

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl
intelektinės nuosavybės teisių gynimo taikymas**

SANTRAUKA

Veiksmingos intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonės yra būtinos naujovėms ir kūrybiškumui skatinti. Direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo suderinamos būtinosios priemonės, kuriomis gali pasinaudoti teisių turėtojai ir valdžios institucijos, kovodami su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais. Ja taip pat nustatoma bendra apskaitimo informacija ir nacionalinių institucijų administracinio bendradarbiavimo tarpusavyje ir su Komisija sistema.

Pirmasis direktyvos poveikio vertinimas rodo, kad nuo jos priėmimo ir įgyvendinimo valstybėse narėse padaryta nemaža pažanga. Direktyva sukurti įvairių teisių, kurios saugomos taikant nepriklausomus teisinius režimus (kaip antai autorių teisės, patentai, prekių ženklai ir dizainas, taip pat geografinės nuorodos ir augalų veislių selekcininkų teisės), gynimo aukšti Europos teisiniai standartai.

Tačiau nepaisant to, kad teisių įgyvendinimo tvarka apskritai pagerėjo, bendras intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų mastas ir jų finansinė vertė kelia nerimą. Viena priežasčių yra ta, kad labai daug galimybių pažeisti intelektinės nuosavybės teises suteikė internetas. Rengiant direktyvą į šią problemą nebuvo atsižvelgta.

Be to, ypatingą dėmesį gali tekti skirti tokioms laikinosioms ir atsargumo priemonėms kaip draudimai, įrodymų rinkimo ir saugojimo tvarka (įskaitant teisės gauti informaciją ir privatumo apsaugos santykį), įvairių korekcinų priemonių reikšmės išaiškinimas, įskaitant sunaikinimo išlaidas, ir žalos įvertinimas.

TURINYS

SANTRAUKA	2
1. Įžanga	3
2. Teisių gynimo direktyvos tikslai	5
3. Išaiškinimai, būtini norint užtikrinti veiksmingesnę intelektinės nuosavybės teisių apsaugą ir geresnį vidaus rinkos veikimą	5
3.1. Specifinių su skaitmenine aplinka susijusių uždavinių ir problemų sprendimas	5
3.2. Šios direktyvos taikymo srities išaiškinimas	5
3.3. Tarpininkų koncepcijos išaiškinimas ir draudimų veiksmingumo didinimas	6
3.4. Teisės gauti informaciją ir privatumą reglamentuojančių teisės aktų suderinimas	7
3.5. Būtinybė užtikrinti, kad priteista žala turėtų kompensacinį ir atgrasomąjį poveikį	8
3.6. Skirtingų atkuriamųjų priemonių išaiškinimas	8
3.7. Kiti klausimai	8
4. Išvada	9

1. ĮŽANGA

Norint skatinti naujoves ir kūrybiškumą, būtina rasti veiksmingų intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonių. Šioje ataskaitoje pateikiamas pirmas Direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo¹ (toliau – direktyva) įgyvendinimo ir poveikio vertinimas. Toks vertinimas, kurio reikalaujama pagal direktyvos 18 straipsnį, paremtas tiek Komisijos pateikiamu įvykių vertinimu, tiek nacionalinėse ataskaitose pateiktais valstybių narių atsiliepimais, kuriuose atsispindi pramonės atstovų, teisininkų, vartotojų asociacijų ir kitų suinteresuotųjų šalių nuomonės.

Gauta informacija leidžia daryti išvadą, kad direktyva labai teigiamai paveikė intelektinės nuosavybės teisių gynimo pagal civilinę teisę padėtį Europoje. Direktyvos nuostatomis buvo sukurta paprasta intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistema, kurią taikant iš esmės užtikrinama panaši apsauga skirtingose valstybėse. Visų pirma direktyva nustačius autorystės ir teisių turėjimo prezumpciją (5 straipsnis), atrankos galimybę renkant informaciją (6 straipsnis), laikinųjų įrodymų užtikrinimo priemones (7 straipsnis) ir galimybę taikyti draudimus tarpininkams (9 ir 11 straipsniai), intelektinės nuosavybės teisių apsauga ES tapo veiksmingesnė.

¹ OL L 157, 2004 4 30, p. 16.

Tačiau atsižvelgiant į tai, kad direktyvą perkelti į nacionalinę teisę buvo vėluojama daugelyje valstybių narių (perkėlimo procesas užbaigtas tik 2009 m.)², direktyvos taikymo patirtis yra ribota; be to, gauta pranešimų tik apie keletą teismo bylų. Todėl Komisija negalėjo atlikti direktyvos poveikio naujovėms ir informacinės visuomenės plėtrai svarbaus ekonominio tyrimo, kaip numatyta direktyvos 18 straipsnyje.

Nepaisant šių apribojimų, pirminis direktyvos veiksmingumo vertinimas pateikiamas laiku. Keletas tarptautinių organizacijų ir pramonės įmonių atliktų tyrimų parodė, kad intelektinės nuosavybės teisių pažeidimai pasiekė didelį mastą, o kai kurie iš produktų kelia pavojų vartotojų sveikatai ir saugumui³. Reaguodama į tai, per pastaruosius dvejus metus Komisija parengė du komunikatus⁴. Antruoju, *inter alia*, įkurtas Europos prekių klastojimo ir piratavimo stebėsenos centras, kurio tikslas – gerinti supratimą apie intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus ir kurti nacionalinių institucijų ir suinteresuotųjų šalių keitimosi idėjomis ir gerąja patirtimi platformą, kurti bendras teisių gynimo strategijas ir teikti rekomendacijas politikos formuotojams. Vėliau buvo priimtos dvi Tarybos rezoliucijos⁵, kuriomis remiama Komisijos politika. Europos Parlamento priimtoje ataskaitoje taip išreikštas pritarimas griežtesnei politikai, įskaitant patikimą kovos su prekių klastojimu ir piratavimu⁶ teisinę sistemą. Už ES ribų vykdomi intelektinės nuosavybės teisių pažeidimai taip pat kelia nemenką susirūpinimą. Su jais Komisija kovoja įvairiai, pavyzdžiui, į dvišalius prekybos susitarimus įtraukia išsamius skyrius dėl intelektinės nuosavybės teisių ir dalyvauja tarptautinėse iniciatyvose, tokiose kaip šiuo metu vykstančios derybos dėl kovos su klastojimu prekybos susitarimo (ACTA)⁷.

Analizė rodo, kad tam tikros direktyvos nuostatos, įskaitant ryšį su kitomis direktyvomis, skirtingai suprantamos įvairiose valstybėse narėse, todėl **skirtingai aiškinamos ir taikomos**. Todėl siekiant, kad direktyva būtų tikrai veiksminga, gali tekti šias nuostatas išaiškinti geriau.

Internetas ir skaitmeninės technologijos intelektinės nuosavybės teisių gynimą papildomai apsunkino. Viena vertus, internetas kūrėjams, išradėjams ir jų komerciniams partneriams suteikė galimybę ieškoti naujų prekybos būdų. Kita vertus, jis atvėrė duris naujoms pažeidimų formoms; su kai kuriomis iš jų itin sunku kovoti.

Šioje ataskaitoje pateikiami keli konkretūs klausimai, kuriuos gali reikėti išsiaiškinti; tai reikalinga visų pirma tam, kad direktyvą būtų pritaikyta naujiems šiuolaikinei skaitmeninei visuomenei kylantiems uždaviniams. Prie ataskaitos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pateikiama papildomos informacijos ir pagrindiniai faktai, kuriais grindžiamos jos išvados.

² Direktyvos įgyvendinimo terminas tuometinėms 25 valstybėms narėms baigėsi 2006 m. balandžio 29 d. Daugiau informacijos apie direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę procesą pateikta prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 1 priede.

³ Pvz., žr. <http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/OECD-FullReport.pdf>; [http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Building%20a%20Digital%20Economy%20-%20TERA\(1\).pdf](http://www.iccwbo.org/uploadedFiles/BASCAP/Pages/Building%20a%20Digital%20Economy%20-%20TERA(1).pdf).

⁴ 2008 m. liepos 16 d. Komisijos komunikatas „Europos pramoninės nuosavybės teisių strategija“, COM(2008) 465 galutinis; Komisijos komunikatas „Didesnė intelektinės nuosavybės teisių apsauga vidaus rinkoje“, COM(2009) 467 galutinis.

⁵ 2008 m. rugsėjo 25 d. Tarybos rezoliucija dėl išsamaus Europos kovos su prekių klastojimu ir piratavimu veiksmų plano, OL C 253, 2008 10 4, p. 1. 2010 m. kovo 1 d. Tarybos rezoliucija dėl didesnės intelektinės nuosavybės teisių apsaugos vidaus rinkoje, OL C 56, 2010 3 6, p. 1.

⁶ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl intelektinės nuosavybės teisių taikymo vidaus rinkoje (2009/2178(INI)), A7-0175/2010.

⁷ Plačiau: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:129:0003:0016:EN:PDF>.

2. TEISIŲ GYNIMO DIREKTYVOS TIKSLAI

Valstybių narių intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemų skirtumai trukdo tinkamai veikti vidaus rinkai ir užtikrinti tokioms teisėms taikomos materialinės teisės taikymą. Dėl to susidaro tarpvalstybinės veiklos kliūčių, prarandamas pasitikėjimas vidaus rinka ir mažiau investuojama į naujoves ir kūrybą. Direktyva suartina nacionalines teisės sistemas, kad teisių turėtojai ir valstybių narių valdžios institucijos turėtų minimalų standartinį kovos su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais priemonių rinkinį.

Šia direktyva civilinės teisės priemonės pagal TRIPS sutartį⁸ įtraukiamos į ES teisinę sistemą. Joje neapsiribojama minimaliomis toje sutartyje išdėstytais nuostatomis, nes joje taip pat kalbama, pavyzdžiui, apie žalą, atkuriamąsias priemones ir įrodymus. Be to, direktyva grindžiama valstybių narių teisės aktuose įtvirtinta praktika – tai, kad būtent ji veiksmingiausia, paaiškėjo dar prieš priimant direktyvą (geriausios patirties metodas). Valstybės narės taip pat gali papildomai numatyti sankcijas ir teisių gynimo priemones, kurios būtų palankios teisių turėtojams⁹. Todėl direktyvoje numatyta minimali, bet lanksti intelektinės nuosavybės teisių gynimo teisinė sistema.

3. IŠAIŠKINIMAI, KURIE GALI BŪTI REIKALINGI NORINT UŽTIKRINTI VEIKSMINGESNĘ INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ APSAUGĄ IR GERESNĮ VIDAUS RINKOS VEIKIMĄ

Direktyvos įgyvendinimo valstybėse narėse analizė rodo, kad direktyva suteikia tvirtą pagrindą intelektinės nuosavybės teisių gynimui vidaus rinkoje, tačiau gali būti reikalingi tam tikri paaiškinimai, kad būtų išvengta dviprasmiškumo ir kad direktyva būtų pritaikyta naujiems uždaviniais, visų pirma susijusiems su šiandienos skaitmenine aplinka, spręsti.

3.1. Specifiniai su skaitmenine aplinka susiję uždaviniai

Dėl daugiafunkcinio Interneto pobūdžio lengva įvairiais būdais pažeisti intelektinės nuosavybės teises. Internetu parduodamos intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančios prekės. Paieškos programos dažnai suteikia galimybę sukčiautojams pritraukti interneto vartotojus savo neteisėtais pasiūlymais ką nors įsigyti ar atsisiųsti. Keitimasis rinkmenomis, kurių turinys saugomas autorių teisių, plačiai paplito iš dalies dėl to, kad teisėtą skaitmeninio turinio pasiūlymų plėtra atsiliko nuo paklausos, ypač tarpvalstybiniu mastu, ir dėl to daugelis įstatymų gerbiančių piliečių masiškai pažeidžia autorių ir gretutines teises, neteisėtai įkeldami į internetą ir platindami autorių teisių saugomą turinį. Daugelyje interneto svetainių siūloma arba padedama platinti internete intelektinės nuosavybės teise apsaugotus darbus be teisių turėtojų sutikimo. Atsižvelgiant į tai, gali prireikti aiškiai įvertinti esamos teisinės sistemos trūkumus.

3.2. Šios direktyvos taikymo sritis

Direktyva taikoma visiems pagal Europos ar nacionalinę teisę saugomos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, tačiau joje nėra apibrėžtos intelektinės nuosavybės teisės, kurios ja ginamos. Nors toks lankstus požiūris turi keletą privalumų, dėl skirtingo intelektinės

⁸ 1994 m. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių prekyboje (TRIPS sutartis); 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas dėl Urugvajaus daugiašalių derybų raunde (1986–1994) pasiektų susitarimų sudarymo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančiais klausimais (94/800/EB), OL L 336, p. 1.

⁹ Žr. direktyvos 2 straipsnio 1 dalį.

nuosavybės teisių sąvokos aiškinimo valstybės narės kreipėsi į Komisiją su prašymu paskelbti minimalų intelektualinės nuosavybės teisių, kurioms, jos nuomone, taikoma ši direktyva, sąrašą¹⁰.

Netgi po to, kai Komisija tokį išaiškinimą pateikė, iki šiol nevysiškai aišku, ar direktyva taikoma kai kurioms teisėms, kurių apsauga numatyta nacionaliniuose teisės aktuose. Tai daugiausia susiję su domeno vardais, nacionalinėmis teisėmis, taikomomis tokiems dalykams kaip komercinės paslaptys (įskaitant praktinę patirtį), ir kitais veiksmais, kuriems dažnai taikomi nacionaliniai teisės aktai, susiję su nesąžininga konkurencija, kaip antai prekės ženklo pamėgdžiojimu ir kitomis „konkurencijos ties įstatymo riba“ formomis. Panašu, kad tokios netinkamo komercinio elgesio formos taip pat plinta. Jos dažnai turi poveikio teisių turėtojams, trukdo diegti naujoves, o jų nauda vartotojams tik trumpalaikė. Gali būti naudinga geriau įvertinti šį neigiamą reiškinį ir poreikį į direktyvą įtraukti minimalų intelektualinės nuosavybės teisių, kuriai ji taikoma, sąrašą.

3.3. Tarpininkų koncepcija ir draudimų veiksmingumas

Direktyvoje plačiai aiškinama tarpininkų sąvoka – ji apima visus tarpininkus, kurių „paslaugas naudoja *trečioji šalis*, pažeisdama intelektualinės nuosavybės teises“. Tai reiškia, kad šioje direktyvoje numatytos priemonės taikomos netgi tiems tarpininkams, kurie neturi tiesioginių sutartinių santykių arba sąsajų su pažeidėju.

Vis dėlto valstybių narių teismai apskritai reikalauja pateikti gana aukšto lygio įrodymus. Be to, išlieka neaiškumų, susijusių su tarpininkais ir konkrečiomis priemonėmis, kurios jiems taikomos dėl jų dalyvavimo arba pagalbos vykdant pažeidimą, nepriklausomai nuo jų atsakomybės.

Tarpininkai, gabenantys prekes, kurios, kaip įtariama, pažeidžia intelektualinės nuosavybės teises (kaip antai vežėjai arba ekspeditoriai), gali atlikti svarbų vaidmenį kontroliuojant intelektualinės nuosavybės teisę pažeidžiančių prekių platinimą. Tokių interneto platformų, kaip internetinės prekybos vietos arba paieškų programos, operatoriai taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį mažinant pažeidimų skaičių, visų pirma taikydami prevencines priemones ir pranešimo ir turinio šalinimo politiką.

Nuo interneto paslaugų teikėjų taip pat priklauso, kaip veikia internetinė aplinka. Jie suteikia interneto prieigą ir sujungia pagrindinius tinklus, prieglobos svetaines ir serverius. Būdami tarpininkai tarp visų interneto vartotojų ir teisių turėtojų, dėl neteisėtų klientų veiksmų jie dažnai atsiduria kompromituojančioje padėtyje. Dėl šios priežasties ES teisėje jau esama konkrečių nuostatų, kuriomis apribojama interneto paslaugų teikėjų, kurių paslaugomis naudojamosi vykdant intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimus, atsakomybė¹¹.

Prieš tarpininkus naudojamos priemonės, visų pirma susijusios su teise gauti informaciją, laikinosiomis ir atsargumo priemonėmis (pvz., laikinieji draudimai) arba nuolatiniais draudimais.

¹⁰ Komisijos pareiškimas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektualinės nuosavybės teisių gynimo 2 straipsnio (2005/295/EB), OL L94, 2005 4 13, p. 37.

¹¹ 2000 m. birželio 8 d. Direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva), OL L 178, 2000 7 17, p. 1.

Direktyva pačioms valstybėms narėms suteikiama teisė nuspręsti, kada ir kaip gali būti nustatomi draudimai tarpininkui. Kad tai efektyviai veiktų, gali būti naudinga išaiškinti, kad draudimai neturėtų priklausyti nuo tarpininko atsakomybės. Be to, remiantis prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente pateikiamomis išvadomis, šiuo metu egzistuojančios teisinės ir neteisinės priemonės nėra pakankamos kovoti su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais internete. Atsižvelgiant į tai, kad tarpininkai turi geras sąlygas prisidėti prie pažeidimų internete prevencijos ir sustabdymo, Komisija galėtų įvertinti galimybes juos aktyviau įtraukti į šią veiklą.

3.4. Teisės gauti informaciją ir privatumą reglamentuojančių teisės aktų suderinimo klausimas

Teisė gauti informaciją įpareigoja pažeidėją ar kitą asmenį teikti teisių turėtojiui informaciją apie intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių kilmę ir platinimo tinklus. Taikant šią teisę pagrindinė problema yra susijusi su tuo, kad būtina gerbti privatumą reglamentuojančius teisės aktus ir asmens duomenų apsaugą.

Kai kuriose valstybėse narėse direktyvoje numatyta teisė gauti informaciją suteikiama labai ribotai, daugiausia dėl galiojančių nacionalinių asmens duomenų apsaugos ir išsaugojimo teisės aktų nuostatų¹². Šiam klausimui gali būti verta skirti ypatingą dėmesį. Nacionaliniais teisės aktais taip pat turi būti leidžiama teismams taikyti ES intelektinės nuosavybės teisių gynimo teisės aktus. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad būtina suderinti įvairias teises, kurioms kyla pavojus (tokias kaip teisė į duomenų apsaugą ir teisė į nuosavybę, įskaitant intelektinės nuosavybės teises)¹³, atsižvelgiant į tai, jog Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažįstama, kad tiek duomenų apsauga (privatumas), tiek intelektinės nuosavybės apsauga yra pagrindinės teisės¹⁴.

Europos teisinė sistema, susijusi su asmens duomenų apsauga¹⁵ iš vienos pusės ir intelektinės nuosavybės teisių gynimas iš kitos pusės yra neutralūs, nes nėra taisyklės, pagal kurią teisė į privatumą turėtų apskritai būti viršesnė už teisę į nuosavybę, ar atvirkščiai. Todėl nacionaliniai teisės aktai, kuriais įgyvendinamos įvairios direktyvos, turi būti aiškinami taip, kad kiekvienu atveju būtų galima šias teises suderinti, siekiant garantuoti, kad nuostata dėl teisės gauti informaciją būtų galima veiksmingai apsaugoti teisių turėtojus, nepažeidžiant su asmens duomenų apsauga susijusių teisių. Norint nustatyti, ar valstybių narių teisės aktai ir jų taikymo būdai atitinka šiuos reikalavimus, gali būti reikalingas tolesnis vertinimas. Jei reikia, taip pat galėtų būti svarstomos priemonės, kaip pagerinti situaciją ir tinkamai suderinti teises, kurioms kyla pavojus.

¹² Pagal 2009 m. Autorių teisių gynimo ir duomenų apsaugos internete kai kuriose valstybėse narėse tyrimą (angl. *Study on Online Copyright Enforcement and Data Protection in Selected Member States*) (Hunton & Williams, Brussels, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/study-online-enforcement_en.pdf) tokie pavyzdžiai yra Austrija ir Ispanija.

¹³ 2008 m. sausio 29 d. sprendimas byloje C-275/06 *Productores de Música de España (Promusicae)* prieš *Telefónica de España SAU*; 2009 m. vasario 19 d. sprendimas byloje C-557/07 *LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten GMBH* prieš *Tele2 Telecommunication GMBH*.

¹⁴ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniai ir 17 straipsnio 2 dalis (2000/C 364/01), OL C364, 2000 12 18, p. 1.

¹⁵ Visų pirma Direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31 ir Direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje, OL L 201, 2002 7 31, p. 37.

3.5. Kompensacinis ir atgrasomasis žalos priteisimo poveikis

Direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir teisių gynimo būdai turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys. Šiuo metu intelektinės nuosavybės teisių bylose priteista žala vis dar yra palyginti maža. Tik kelios valstybės narės pranešė apie tai, kad įgyvendinus direktyvą priteisiamos žalos mastai didėja.

Remiantis teisių turėtojų pateikiama informacija, šiuo metu priteisiama žala potencialių pažeidėjų negali veiksmingai atgrasyti nuo neteisėtos veiklos. Tai ypač pasakytina apie tuos atvejus, kai teismų priteista žala neatitinka pažeidėjų gauto pelno dydžio.

Pagrindinis žalos priteisimo tikslas yra – pasiekti, kad teisių turėtojų padėtis būtų tokia pat, kaip ir tuo atveju, jei pažeidimas nebūtų buvęs padarytas. Tačiau šiais laikais pažeidėjų pelnas (neteisėtai įgytas turtas) dažnai yra gerokai didesnis negu teisių turėtojo realiai patirta žala. Tokiais atvejais galima būtų svarstyti, ar teismai turėtų turėti galios priteisti žalą, proporcingą pažeidėjo neteisėtai gautam pelnui, netgi jei ji viršytų faktinę teisių turėtojo patirtą žalą. Lygiai taip pat gali būti pagrindo geriau išnaudoti galimybę priteisti žalą už kitus ekonominius padarinius ir moralinę žalą.

Jei pažeidėjas yra juridinis asmuo ir jei teisių turėtojui nepavyksta gauti atlyginimo už žalą, nes pažeidėjas neturi turto, yra likviduotas arba kaip nors kitaip nemokus, būtų galima įvertinti, ar teisių turėtojas gali pareikalauti žalos atlyginimo iš įmonės direktoriaus (-ių) pagal nacionalinę teisę ir, jei taip, kokiomis sąlygomis.

3.6. Atkuriamosios priemonės

Kaip išsamiai išdėstyta Komisijos tarnybų darbiname dokumente, gali prireikti geriau išaiškinti atkuriamųjų priemonių sąvoką. Visų pirma, daugelyje nacionalinių teisės aktų nėra aiškiai apibrėžta, kuo skiriasi intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių atšaukimas ir pašalinimas iš prekybos kanalų. Kitas klausimas, kurį galima būtų paaiškinti – kaip taikyti šias priemones, jei pažeidėjas tų prekių nebeturi.

Galiausiai, kalbant apie neteisėtų prekių sunaikinimo išlaidas, būtų galima apsisvarstyti, kaip užtikrinti, kad teismas galėtų šias išlaidas priteisti tiesiogiai bylą pralaimėjusiai šaliai.

3.7. Kiti klausimai

Analizuojant, kaip valstybės narės įgyvendina direktyvą, kyla keletas kitų klausimų, kuriuos gali būti verta toliau svarstyti ES lygmeniu.

Pirmiausia, atrodo, kad valstybės narės retai taiko papildomas direktyvos nuostatas (pvz., dėl kratos orderių, kuriais teismo pareigūnui suteikiama teisė įeiti į įtariamo pažeidėjo patalpas ir išsiaiškinti situaciją. Kai kurios valstybės narės nenustatė, kad ši papildoma direktyvos nuostata būtų taikoma civiliniam procesui, todėl ši priemonė taikoma tik baudžiamajame procese). Dar rečiau valstybės narės pagal 2 straipsnio 1 dalį priima taisykles, kurios teisių turėtojams yra palankesnės nei direktyvos taisyklės. Būtų galima išsamiai išnagrinėti, kodėl taip yra. Taip pat būtų galima išsamiau įvertinti ryšį tarp komercinio masto sąlygos (t. y. sąlygos, kad pažeidimas įvykdytas siekiant tiesioginės ar netiesioginės ekonominės arba komercinės naudos) ir teisės gauti informaciją valstybių narių taisyklėse.

Antra, būtų galima įvertinti esamas galimybes spręsti įrodymų rinkimo problemas tarpvalstybinių pažeidimų atvejais, taip pat poreikį tiksliau apibrėžti, kada gali būti laikoma,

kad teisiniame procese dalyvaujanti šalis kontroliuoja informaciją (6 straipsnio 1 dalis). Taip pat gali tekti geriau įvertinti, ar dėl dabartinių įrodymų rinkimo, kai tai susiję su konfidencialia informacija, taisyklių kyla problemų, visų pirma susijusių su laikinųjų priemonių taikymu, ir tais atvejais, kai susiduria skirtingos nacionalinės konfidencialumo sampratos.

Galiausiai būtų galima panagrinėti intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių antrinio panaudojimo suderinimą ir galimas su tokiu derinimu susijusias problemas.

4. IŠVADA

Intelektinės nuosavybės teisių pažeidimai sukelia didelę ekonominę žalą. Daugybė intelektinės nuosavybės teisę pažeidžiančių produktų kelia realų pavojų vartotojų sveikatai ir saugumui. Tinkamas intelektinės nuosavybės teisių gynimas yra iš esmės svarbus naujovių ir kultūros skatinimui konkurencingoje gerovės ir žinių ekonomikoje. Būtina kruopščiai suderinti skirtingus interesus. Šiuo tikslu Komisija toliau aktyviai bendraus su visomis suinteresuotosiomis šalimis.

Pagrindinė pirmojo direktyvos vertinimo išvada yra ta, kad direktyva turėjo didelį teigiamą poveikį intelektinės nuosavybės teisių gynimui Europoje, taikant civilinę teisę. Tačiau akivaizdu, kad rengiant direktyvą nebuvo atsižvelgta į su interneto naudojimu susijusius intelektinės nuosavybės teisių gynimo iššūkius. Be to, gali reikėti skirti daugiau dėmesio keletui klausimų. Tarp jų galima paminėti taikymą tokių laikinųjų ir atsargumo priemonių kaip draudimai, įrodymų rinkimo ir išsaugojimo procedūros (įskaitant teisės gauti informaciją ir privatumo apsaugos santykį), įvairių atkuriamųjų priemonių, įskaitant sunaikinimo išlaidų, išaiškinimas, ir atlygintinos žalos apskaičiavimas.

Siekdama paaiškinti savo sprendimus dėl bet kokios galimos būsimos priemonės ir suteikti medžiagos išsamiam ataskaitoje nurodytų klausimų poveikio vertinimui, kurio imasi ji, Komisija ragina Europos Parlamentą, Ministrų Tarybą, valstybes nares, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir visas kitas suinteresuotąsias šalis iki **2011 m. kovo 31 d.** teikti pastabas apie šią ataskaitą.